

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

20 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Cobzac Elena și Țurcan Anatolie

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Croitor Alexei în numele inculpatului Postu Nicolae, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2019, în cauza penală privind-l pe

Postu Nicolae Xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 14.06.2018 – 13.03.2019;
2. Instanța de apel : 10.04.2019 – 10.10.2019;
3. Instanța de recurs ordinar : 15.01.2020 – 20.05.2020.

Asupra admisibilității recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni, sediul Central din 13 martie 2019, în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Postu Nicolae a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.201¹ alin.(2) lit. c) Cod penal, la o pedeapsă sub formă de 160 ore muncă neremunerată în folosul comunității.

S-a respins cerința acuzatorului de stat cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare în mărime de 640 lei, ca nefondată și neîntemeiată.

2. Potrivit sentinței instanța a constatat că Postu Nicolae la data de 21.01.2018, aproximativ la ora 01:00 min., aflându-se la domiciliul său din s. Boldurești, r-nul Nisporeni, acționând intenționat, urmărind premeditat scopul provocării vătămarilor corporale tatălui său, Postu Iurie pe fonul unor relații ostile apărute între ei, i-a aplicat lovituri cu pumnii în regiunea peste corp, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr.201824D0029 din 16.03.2018, fractura angulară a mandibulei pe stînga cu deplasare, care condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare medie.

Fapta constatată de prima instanță a fost calificată după indicii calificativi violența în familie, adică, „*acțiunea intenționată manifestată fizic, comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care a provocat vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății*” infracțiune prevăzută de art. 201¹

alin.(2) Cod penal” (f. d. 122-124). Conform art.133¹ Cod penal, relațiile dintre Postu Nicolae și Postu Iurii, cad sub incidența noțiunii de „*membre de familie*”.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura raionului Nisporeni, Caragia Gheorghe, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței Judecătoriei Ungheni din 13 martie 2019, în partea ce ține de încasarea cheltuielilor judiciare, rejudicarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie dispus încasarea de la inculpatul Postu Nicolae în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 640 lei.

În susținerea apelului, procurorul, a invocat că sentința Judecătoriei Ungheni din 13 martie 2019, este neîntemeiată și ilegală în partea ce ține de respingerea solicitării de a fi încasate cheltuielile judiciare din contul inculpatului și anume a sumei de 640 lei, cheltuieli constituite din efectuarea expertizelor medico-legale, din următoarele considerente:

Astfel, suportarea cheltuielilor judiciare într-o cauză penală, sunt provocate de săvârșirea unei infracțiuni, care impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru stabilirea vinei făptuitorului și aplicarea pedepsei în limitele legii, ca urmare, cheltuielile judiciare, sunt imputabile inculpatului condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind vinovăția sa infracțională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu ar fi fost suportate.

La caz, acuzatorul de stat a solicitat încasarea cheltuielilor care s-au constituit din plata pentru expertizele judiciare efectuate în sumă de 640 lei după cum urmează: raportul de expertiză judiciară nr.201824D0029 din 16 martie 2018 și nr.201824D0014 din 29 februarie 2018 care au reprezentat cheltuieli judiciare suportate în cadrul urmăririi penale.

Obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare este principală și integrală, întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru a i se aplica pedeapsa infractorului, obligația de a suporta cheltuielile judiciare îi revine în principal acestuia, de asemenea, obligația de a suporta cheltuielile judiciare este integrală, incluzând toate cheltuielile necesare pentru pronunțarea unei hotărâri întemeiate de către prima instanță.

Analizând argumentele instanței de judecată privind temeinicia respingerii solicitării de încasare a cheltuielilor de judecată, urmează a fi menționat că instanța de judecată s-a bazat pe faptul că administrarea de probe și probarea vinovăției este obligația pozitivă a statului, fără a ține cont de faptul că tot ea, l-a recunoscut vinovat pe inculpat de comiterea infracțiunilor și l-a condamnat în acest sens.

Din analiza normelor legale expuse supra, s-a concluzionat faptul că instanța de judecată, la soluționarea chestiunilor ce țin de cheltuielile judiciare, constatând existența acestora, urmează să dispună încasarea de la condamnat a acestor cheltuieli sau în cazul constatării temeiurilor prevăzute la art.229 alin.(3) Cod de procedură

penală, eliberarea condamnatului de achitare a acestor cheltuieli cu trecerea acestora în contul statului.

În cazul dat s-a constatat că, inculpatul Postu Nicolae, nu are careva persoane la întreținere, iar încasarea din contul acestuia a cheltuielilor de judecată nu va influența substanțial asupra altor persoane terțe.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2019, a fost admis apelul declarat de procurorul în Procuratura raionului Nisporeni Caragia Gheorghe, casată sentința Judecătoriei Ungheni din 13 martie 2019, parțial, în partea acțiunii civile privind cheltuielile judiciare în mărime de 680 lei și s-a pronunțat o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru primă instanță, în partea respectivă:

S-a încasat de la inculpatul Postu Nicolae în beneficiul statului 640 (șase sute patruzeci) lei, cu titlu de reparare a cheltuielilor judiciare, în legătură cu efectuarea expertizei judiciare.

Au fost menținute celelalte dispoziții ale sentinței.

4.1. Instanța de apel a constatat că prin sentința atacată, a fost respinsă cererea procurorului, privind încasarea din contul inculpatului suma de 680 lei - cheltuieli judiciare ce constituie plata pentru efectuarea raportului de expertiză informațională.

Soluționând chestiunea cu privire la cheltuielile judiciare suportate în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală - efectuarea raportului de expertiză judiciară nr.201824D0029 din 16 martie 2018 și nr.201824D0014 din 29 februarie 2018, prima instanță n-a acordat deplină eficiență practicii judiciare stabilite de Curtea Supremă de Justiție cu privire la interpretarea normelor menționate din care rezultă că cheltuielile judiciare legate de efectuarea expertizei sunt suportate de inculpat.

În atare situație, instanța de apel a conchis că sentința atacată în partea ce vizează încasarea cheltuielilor de judecată, este lovită de nulitate, motiv pentru care s-a impus casarea dispoziției respective și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, în partea respectivă.

Soluționând cererea procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare suportate în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în prezenta cauză - efectuarea rapoartelor de expertiză nr.201824D0029 din 16 martie 2018 și nr.201824D0014 din 29 februarie 2018, conform articolelor 217 - 219 și 385 alin. (1) pct. 14) Cod de procedură penală, s-a considerat că este dovedit cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, motiv pentru care a fost admisă.

Din probatoriul cauzei, cu certitudine, s-a constatat că la efectuarea raportului de expertiză informațională, statul a cheltuit suma de 640 lei, iar, potrivit legii, aceste cheltuieli judiciare au fost puse în sarcina inculpatului Postu Nicolae.

În afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, examinând aspectele de fapt și de drept ale cauzei conform cerințelor din articolul 409 alin.(2)

Cod de procedură penală, instanța de apel a apreciat că nu există alte temeiuri de a interveni în sentință.

Urmărirea penală și judecata în fond s-au desfășurat cu respectarea procedurii prevăzute de lege și, respectiv, nu s-au constatat încălcări care atrag nulitatea actelor procedurale efectuate.

Până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul, prin cerere scrisă (f. d. 114), a declarat că recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, conform procedurii prevăzute de art. 364¹ Cod de procedură penală.

Instanța de judecată, prin încheierea protocolară (f. d. 116), a admis cererea inculpatului, astfel judecata s-a desfășurat, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală.

În viziunea instanței de apel starea de fapt și de drept constatată de prima instanță concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate, relevate în cuprinsul sentinței.

Sentința cuprinde elementele definiției condamnării prevăzute la art. 394 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, fiind întocmită în corespundere cu prevederile articolului 364¹ alin. (7) Cod de procedură penală.

Instanța de apel a menționat că probele prezentate în ședința de judecată și puse la baza sentinței, fiind obținute legal, sunt admisibile conform prevederilor art. 95 Cod de procedură penală, astfel sunt pertinente, concludente, utile și veridice probele puse la baza condamnării inculpatului.

5. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar avocatul Croitor Alexei în numele inculpatului Postu Nicolae care, invocând temeiul prevăzut la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia, cu menținerea sentinței primei instanțe, indicând că în toate cazurile, cheltuielile suportate pentru efectuarea expertizelor sunt suportate de la bugetul de stat. Recurentul a menționat că efectuarea unei expertize judiciare pentru constatarea circumstanțelor cauzei constituie o obligație pozitivă a autorităților, ce derivă din art. 124 alin. (1) din Constituție, iar dreptul părților de a solicita efectuarea unei expertize din inițiativă proprie și pe cont propriu este o garanție suplimentară prevăzută de normele procesuale.

6. Procurorul prin referința depusă a solicitat declararea inadmisibilității recursului, ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale pe motiv că, constatările instanței de apel privind încasarea de la inculpatul Postu Nicolae a cheltuielilor judiciare în suma de 680 lei, pentru efectuare expertizei sunt justificate, or, potrivit art. 229 Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare solicitate, pentru efectuarea expertizelor, urmează a fi trecute în contul inculpatului.

7. *Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente:*

Potrivit prevederilor art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

Potrivit art.432 alin.(1), (2) pct.4) Cod de procedură penală instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Colegiul penal de asemenea menționează că, temeiurile pentru recurs pot fi invocate doar în cazul în care au fost invocate în apel sau încălcarea a avut loc în instanța de apel, fapt stipulat de alin.(2) art.427 Cod de procedură penală.

Instanța de recurs subliniază că, potrivit practicii judiciare constante, *erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.*

Potrivit conținutului recursului, recurentul invocă temei de drept pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, care prevede, că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel atunci când: *instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Colegiul penal raportînd temeiul invocat de recurent în recurs cu textul deciziei instanței de apel consideră că în speța examinată de către instanța de apel n-au fost admise erorile de drept sub aspectele invocate de recurent, care ar servi drept temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei contestate, deoarece decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind legală și întemeiată, decizia atacată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța de apel nu a admis nici o eroare care să afecteze soluția instanței, fără a fi identificate neclaritățile specificate de recurent, în legătură cu ce nu se constată prezența temeiului prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Totodată, Colegiul penal menționează că recurentul a invocat pur declarativ temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, fără a fi descris detaliat cu ce anume nu este de acord, motiv din care instanța de recurs îl respinge ca neîntemeiat.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind soluția încasării cheltuielilor judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală.

Or, conform art. 227 alin. (2) pct. 5) și alin. (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală și se plătesc din sumele alocate de stat, dacă legea nu prevede altă modalitate.

În același timp, potrivit art. 385 alin. (1) pct. 14) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată este obligată să soluționeze cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare.

Conform art. 229 alin. (1) - (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lui.

Astfel, instanța de apel just, argumentat și în limitele competenței legale, prevăzute de normele enunțate supra, a statuat că, inculpatul este vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, iar pentru a stabili acest fapt a fost necesară efectuarea unor expertize specializate, costul cărora este justificat și probat, acestea urmând a fi încasate din contul inculpatului în beneficiul statului cu titlu de cheltuieli judiciare, nefiind constatate temeiuri pentru a-l elibera de plata lor.

Mai mult, recursul ordinar, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat circumstanțele cauzei în latura cheltuielilor judiciare.

Însă, pornind de la relevanțele art. 229 alin. (1) și (3), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial condamnatul, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în aspectul cheltuielilor judiciare în alt sens decât cel pe care îl propune apărarea este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar la fel este lipsită de orice temei legal.

Pe lângă aceasta, motivele invocate în recurs au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (pct. 4. din decizie), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția în latura cheltuielilor judiciare, și că recursul ordinar este unul vădit neîntemeiat.

Din considerentele expuse, Colegiul penal conchide că, temeiul invocat de recurent prevăzut la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, nu și-a găsit confirmare la examinarea recursului. Astfel de erori de drept în speța examinată nu s-au comis, prin urmare, hotărârea atacată este legală și întemeiată, iar recursul urmează a fi declarat inadmisibil ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Croitor Alexei în numele inculpatului Postu Nicolae, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2019, în cauza penală privindu-l pe **Postu Nicolae Xxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **28 mai 2020**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Cobzac Elena

Țurcan Anatolie